

‘YEREVAN STATE UNIVERSITY’ FOUNDATION

STUDY PROGRAMME MONITORING REPORT

Faculty/Centre/Institute – Faculty of Mathematics and Mechanics

Programme Title and Code of Specialty – “Actuarial and Financial Mathematics”,
056802.01.6

Awarded Qualification – Bachelor of Actuarial and Financial Mathematics

Academic Degree (Bachelor, Master) – Bachelor

Study Mode (Full-time, Part-time) – Full-time

Programme Primary Approval Date – 2004

Programme Previous Review Date – 2022

1. Quantitative Characteristics of Study Programme

Academic year	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Admission and Student Staff			
Number of Applicants	72	82	76
Competitive index of admission ¹ and passing grade	1.01 դիմորդ մեկ տեղի համար (71 տեղ) Անվճ. 37.5 Վճ. 26.5	1.15 դիմորդ մեկ տեղի համար (71 տեղ) Անվճ. 37.25 Վճ. 22.5	1.07 դիմորդ մեկ տեղի համար (71 տեղ) Անվճ. 35.75 Վճ. 15.5
Number of admitted students and average grade of admission	Ընդունված՝ 74 Միջին միավոր՝ 32.32	Ընդունված՝ 73 Միջին միավոր՝ 30.57	Ընդունված՝ 62 Միջին միավոր՝ 27.73
Indexes of Students' Academic Progress			
Balance (%) of “ <i>excellent</i> ”, “ <i>good</i> ”, “ <i>satisfactory</i> ” marks among the total <u>positive</u> grades	14.54% 19.59% 65.86%	19.65% 30.77% 49.57%	28.33% 25.76% 45.92%
Balance (%) of “ <i>unsatisfactory</i> ” marks among the <u>total</u> grades	69%	71%	74%
Grade Point Average (GPA) of students involved in the programme	13.1	13.3	12.8
Number/Balance of students expelled from the programme	9.27%	7.21%	8.21%
Data Concerning Programme Graduates			
Number of graduates	44	25	58
Balance (%) of “ <i>excellent</i> ”, “ <i>good</i> ”, “ <i>satisfactory</i> ” marks among the total <u>positive</u> grades, according to final certification	20.45% 43.18% 36.36%	40% 32% 28%	34.48% 32.75% 32.75%
Balance (%) of “ <i>unsatisfactory</i> ” marks among the <u>total</u> grades	0%	0%	0%

¹ The number of applicants per place

Proportion of students continuing education at the next academic level (include the results of the previous academic year) <i>Այս թիվը արտացոլում է միայն նույն ամբիոնի մագիստրատուրայում կրթությունը շարունակողների թիվը, քանի որ չի հաշվառվել, թե բակալավրիատի շրջանավարտներից քանիսն են շարունակում մագիստրատուրան այլ կրթական ծրագրերում, այլ բուհերում երկրում և երկրից դուրս:</i>	16%	29%	28%
Balance of graduates working in their specialty or related field (% , include the results of the previous academic year) <i>Այս հարցը չի կարող լիարժեք արտացոլել ծրագրի որակը, քանի որ ուսանողների մի մասը չի անցնում աշխատանքի՝ ուսումը մագիստրատուրայում (այդ թվում՝ արտերկրներում) շարունակելու պատճառով: Բացի այդ, ուսանողների մեծ մասը չի արձագանքում ամբիոնի հարցմանը:</i>	100%	100%	94.7%

2. Student Survey Results

Վերջին 4 կիսամյակների ընթացքում «Ակտուարական և ֆինանսական մաթեմատիկա» ԿԾ-ի բաղկացուցիչ դասընթացների վերաբերյալ ուսանողական հարցումների արդյունքները վկայում են, որ դասընթացները մատուցվում են պարզ և հասկանալի՝ 5-ից 4,4 գնահատմամբ, դասավանդման, ուսումնառության և գնահատման կիրառվող մեթոդները ևս գոհացուցիչ են՝ 4-ից բարձր գնահատականով: Ուսանողները բարձր են գնահատել նաև դասընթացների օգտակարությունը և դրանց հատկացված ժամանակի արդյունավետ օգտագործումը. բոլոր գնահատականները բարձր են 4-ից: Սակայն կան նաև որոշակի խնդիրները, որոնք նախորդ 4 ուստարիների ընթացքում ուսանողների կողմից պարբերաբար բարձրացվում են, օրինակ՝ լսարանների և դրանցում նստատեղերի անբավարար քանակը, համակարգչային լսարանների անբավարար քանակը, առկա համակարգիչներում լիցենզավորված ծրագրերի բացակայությունը և ընդհանրապես որոշ անհրաժեշտ ծրագրերի բացակայությունը, լսարանների վատ ջեռուցումը և հովացման բացակայությունը: Գոհացուցիչ է, որ առանձին դասընթացների որակին վերաբերող խնդիրներ չեն նշվել ուսանողների կողմից, իսկ նշված խնդիրները ունեն տեխնիկական բնույթ և դրանց լուծումը ամբիոնի և ծրագրի ղեկավարի իրավասություններից դուրս է: Սակայն ակնհայտ է, որ որոշ խնդիրների լուծումը կարող է ավելի արագ, «պարզ» և քիչ ծախսատար լինել, քան՝ մյուսներինը, օրինակ, լսարանների անբավարար քանակի խնդիրը կարող է լուծվել՝ 2-րդ հերթ բացելով: Վերջին 4 կիսամյակում 3,75 միավորից անընդմեջ ցածր գնահատված դասընթացներ չեն եղել տվյալ ԿԾ-ում:

Generalized assessment of all courses in the programme over the semester, according to separate questions				
Assessment question	2020/2021 2 nd semester	2021/2022 1 st semester	2021/2022 2 nd semester	2022/2023 1 st semester
1. Course material was presented in a clear and understandable manner.	4.61	4.39	4.32	4.42
2. Courses were provided with necessary academic and methodological (including electronic) materials.	4.67	4.41	4.29	4.39
3. Students' participation and engagement in the courses were supported.	4.48	4.24	4.21	4.32
4. Students' analytical and critical thinking was promoted.	4.57	4.32	4.2	4.32
5. Students' knowledge was assessed objectively.	4.57	4.4	4.29	4.3
6. Additional consultations (including online) were provided to discuss course-related issues.	4.66	4.45	4.26	4.41
7. Time allocated to courses was utilized effectively.	4.67	4.49	4.22	4.48
8. Usefulness of courses for students.	4.57	4.41	4.14	4.24

Issues raised/repeated by students over the last 4 years (2019-2020/2022-2023)	What is suggested to solve the issue?
Խնդիր 1 Լսարանների անբավարար քանակը՝ Դասերը անցկացվում են փոքր լսարաններում, այնպես, որ նստատեղերը ավելի քիչ են, քան ուսանողների քանակը, ոչ բոլորին տեղ կա նստելու:	Կամ խմբերը տրոհել ավելի փոքր քանակով ուսանողների, կամ երկրորդ հերթ ներդնել:
Խնդիր 2 Համակարգչային լսարանների պակաս և համակարգիչների արդիականությունը՝ շատ համակարգիչներ հին են, իսկ նորերը ապահովված չեն անհրաժեշտ ծրագրերով, ծրագրերը լիցենզավորված չեն, հաճախ պրոյեկտորները չեն ունենում անհրաժեշտ մալուխները՝ նոութբուքին միացնելու համար:	Համակարգիչները փոխվում են, սակայն լիցենզավորված ծրագրեր չեն ներդրվում:
Խնդիր 3 Լսարանների կահավորումը՝ նստարանները անհարմար են, լուսավորումը թույլ է:	Վերանորոգման և կահույքի թարմացման անհրաժեշտություն կա, որը պետք է իրականացնել...
Խնդիր 4 Շատ առարկաների գրականությունը օտար լեզվով է:	Տվյալ մասնագիտությունը պահանջում է օտար լեզվի վարժ տիրապետում, մասնագիտական ժամանակակից լավագույն գրքերը թարգմանված չեն հայերեն, այդ իսկ պատճառով անհրաժեշտ է շատացնել անգլերեն լեզվի ժամաքանակը: Որոշ դասախոսներ տրամադրում են հայերեն նյութեր, կան մի քանի հայերեն ուսումնական ձեռնարկներ, նախատեսվում է բոլոր առարկաների մասով ունենալ նման ձեռնարկներ, սակայն դրանք չեն փոխարինում մասնագիտական օտարալեզու գրքերը...
Խնդիր 5 Տաք ամիսներին լսարաններում չափազանց շոգ է, ձմռան ամիսներին՝ շատ ցուրտ է:	Անհրաժեշտ է նախատեսել օդորակիչների տեղադրում բոլոր լսարաններում:

Վերջին 2 տարում 3,75 միավորից անընդմեջ ցածր գնահատված դասընթացներ չկան:

3. Results of Graduates Satisfaction Survey

Նախորդ երկու տարիների շրջանավարտների բավարարվածության հարցումների ամփոփ արդյունքները ցույց են տալիս, որ տվյալ ԿԾ-ն ունի բարձր համապատասխանություն մասնագիտական աշխատաշուկայի պահանջներին, ուսանողները նաև բարձր են գնահատել թե՛ տեսական գիտելիքների, թե՛ գործնական հմտությունների տրամադրումը տվյալ ԿԾ-ի շրջանակներում. բոլոր գնահատականները միջինում 4-ից բարձր են: Միակ համեմատաբար ցածր գնահատմանն է արժանացել պրակտիկայի օգտակարությունը, որը միջինում ստացել է 5-ից 3,25 գնահատականը:

Նախորդ 2 ուստարիների ընթացքում շրջանավարտների կողմից ծրագրի որակին առնչվող ու պարբերաբար բարձրացված խնդիրները մտահոգում են նաև ԿԾ ղեկավարին և ամբիոնի դասախոսներին, սակայն այդ խնդիրները ընդհանուր բուհում կրթական գործընթացի կազմակերպման հետ են կապված և ոչ թե հենց տվյալ ԿԾ-ի որակին են վերաբերում: Մասնավորապես, նշվում է, որ գրավոր քննություններին ուսանողները արտագրում են և ստանում են նույն գնահատականը, ինչ ինքնուրույն գրողները ու դրանց լուծման ուղղությամբ առաջարկվող միջոցառումները: Մյուս կարևոր խնդիրը ավարտական աշխատանքների անարդյունավետությունն է, որի փոխարեն ուսանողները և դասախոսները շատ ավելի կնախընտրեին ավարտական քննության առկայությունը: Մյուս շատ կարևոր խնդիրը անգլերեն լեզվի դասաժամերի պակասն է: Ակնհայտ է, որ այս խնդիրների լուծումը (որոնց հետ միանշանակ համաձայն է ԿԾ ղեկավարը) դուրս է ԿԾ ղեկավարի իրավասություններից:

Students' generalized assessment, according to separate questions		
Assessment question	2020/2021 Academic year	2021/2022 Academic year
1. To what extent does the study programme contribute to the acquisition of professional skills?	4.25	4.4
2. How do you assess the study programme in terms of providing theoretical knowledge?	4.5	4.6
3. How do you assess the study programme in terms of providing practical knowledge?	4.25	3.67
4. How useful are the courses offered in the programme in general?	3.75	4.5
5. How do you assess the usefulness of internships?	3	3.5
6. How objectively was your knowledge evaluated?	4.5	4
7. How do you assess the objectivity of the final certification (graduation paper/Master's thesis defence)?	4.25	4.25
8. How satisfied are you with the work of graduation paper/Master's thesis supervisor?	4.75	4.2

Issues raised/repeated by graduates over the last 2 years (2020-2021/2021-2022)	What is suggested to solve the issue?
<p>Խնդիր 1</p> <p>Շատ ուսանողներ արտագրում են գրավոր քննություններին և ստանում նույն գնահատականը, ինչ ինքնուրույն գրողները:</p>	<p>Եթե համալսարանը չի կարող ապահովել անհրաժեշտ տեխնիկա՝ տեսաձայնագրող սարքեր և խլացուցիչներ, ապա գրավոր ընթացիկ քննությունները ոչ միայն անիմաստ են, այլ նաև վնասում են ինքնուրույն գրող ուսանողներին՝ նույն միավորների տեսքով, և ինքնուրույն սովորելու մոտիվացիայի նվազմամբ: Գրավոր ընթացիկ քննությունները անհրաժեշտ է պարտադիր կարգավիճակից հանել:</p>
<p>Խնդիր 2</p> <p>Ուսանողները նշել են ավարտական աշխատանք հանձնելու և պաշտպանելու անարդյունավետությունը, քանի որ ուսման ընթացքում իրականացնում են բազմաթիվ հետազոտական աշխատանքներ և ձեռք են բերում բավականաչափ փորձ այդ մասով, իսկ ուսման ավարտին ավելի արդյունավետ կլինեք վերհիշել անցած կարևոր մասնագիտական առարկաները և «թարմացված» գիտելիքներով շարունակել ուսումը մագիստրատուրայում և մասնակցել հարցազրույցների:</p>	<p>Ավարտական աշխատանք հանձնելու և պաշտպանելու փոխարինումը ամբողջ ԿԾ-ի արդյունքում ստացված գիտելիքների ստուգումով՝ պետական քննությունների հանձնմամբ:</p>
<p>Խնդիր 3</p> <p>7-րդ կիսամյակում «ՀԲ» դասընթացներ չպետք է լինեն, քանի որ ուսանողները պետք է սկսեն աշխատել ավարտական աշխատանքի վրա և, լրացուցիչ հետազոտական աշխատանք անելով, ավարտական աշխատանք սկսում են փաստացի անել փետրվարից-մարտ (2 ամիս) ինչը շատ քիչ ժամանակ է որակյալ աշխատանք անելու համար:</p>	<p>Եթե պահպանվում է ավարտական աշխատանքի անարդյունավետ պահանջը, ապա առաջարկվում է 7-րդ կիսամյակում չներառել «ՀԲ» մաս:</p>
<p>Խնդիր 4</p> <p>Անզբերեն լեզվի և ծրագրավորման դասաժամերի ավելացում, հաշվի առնելով տվյալ մասնագիտության առանձնահատկությունները՝ այս երկու բաղադրիչները մեծ կարևորություն ունեն տվյալ մասնագիտության համար, և անզբերեն լեզվի ժամերի կրճատումը մեծ բացասական ազդեցություն ունի ուսանողների մասնագիտական կայացման գործում:</p>	<p>Առաջարկվում է առնվազն կրկնապատկել անզբերեն լեզվի շաբաթական դասաժամերը և կիսամյակները: Ծրագրավորման դասաժամերը ևս անհրաժեշտ է ավելացնել:</p>
<p>Խնդիր 5</p> <p>Մի շարք դասախոսներ անարդյունավետ են օգտագործում իրենց դասաժամերը, առարկայի մատուցումը որակյալ չէ, ծրագրով մի բան է նախատեսված կարդալ, իսկ դասախոսը այլ բան է կարդում:</p>	<p>Առաջարկվում է աշխատանքային ծանրաբեռնվածությունը կազմելիս՝ հաշվի առնել տվյալ ԿԾ-ի ղեկավարի կարծիքը և այն դասախոսներին, որոնց վերաբերյալ ուսանողները հաճախ են դժգոհություն հայտնում, չտրամադրել ժամեր (սա այն դեպքերի համար, երբ տվյալ դասախոսը այլ ամբիոններից կամ ֆակուլտետներից է, քանի որ տվյալ ԿԾ ղեկավարը իր ամբիոն դասախոսների դեպքում տեղյակ է, թե ով որ առարկան է դասավանդելու կամ չի դասավանդելու):</p>

Խնդիր 6 Մի շարք դասախոսներ պատշաճ չեն հաճախում դասերի, շատ են բացակայում:	Առաջարկվում է մեկ կիսամյակում 10% անհարգելի բացակա ունեցող դասախոսին ազատել աշխատանքից:
Խնդիր 7 Հայերեն լեզվով մասնագիտական գրականության պակաս:	Առաջարկվում է բոլոր մասնագիտական առարկաների մասով հրատարակել ուսումնական ձեռնարկներ, որոնք ավելի դյուրին կդարձնեն օտարալեզու գրքերից օգտվելը:

4. Feedback of Other Programme Beneficiaries

Տվյալ ԿԾ-ի մյուս շահառուների արձագանքը ստանալու նպատակով իրականացվել է ֆոկլուսիսմբային հետազոտություն (ՖԽՀ) տվյալ ԿԾ-ում ընդգրկված ավարտական կուրսի ուսանողների մասնակցությամբ, որի միջոցով պարզվել է ուսանողների բավարարվածությունը կրթական ծրագրից՝ ըստ առանձին ասպեկտների: Այսպիսով՝

1. Motives of choosing the specialty (study programme) and satisfaction at the graduation stage.

Ուսանողներն այս ԿԾ-ն ընտրել են՝ դպրոցում մաթեմատիկային լավ տիրապետելով, ինչպես նաև առաջնորդվելով աշխատաշուկայում բարձր վարձատրվող աշխատատեղերի առկայությամբ, նաև՝ ծանոթների խորհուրդներով:

Չնայած որոշակի քննադատական, ինչպես նաև ինքնաքննադատական վերաբերմունքի՝ ուսանողների մեծ մասն իրենց ԿԾ-ից գոհ են. նշում են, որ ձեռք են բերել հիմնարար գիտելիքներ և արդեն իսկ աշխատում են մասնագիտությամբ:

«Մ6 – Օրինակ, ընդհանուր միջ կա տարածված, որ համալսարանում տեսություն են մենակ անցնում, իրականում համալսարանի տված առարկաները, դասընթացները բավականին ... կարող ա տեխնիկապես էդ գործնական հատվածը չենք իրականացնում համալսարանի կահավորման պատճառով, բայց էնքան տվել են, որ հիմա էս պահի դրությամբ մեր կուրսում 60 հոգի մոտավոր կա ու երևի մոտ 45-ը մասնագիտական արդեն աշխատում են: Այսինքն էն, որ կարողանում ենք գնալ միայն համալսարանի գիտելիքներով հարցազրույցի ու հարցազրույցի տեղը ասեն՝ լավ դու ո՞նց էսքանը գիտես, էդ արդեն ծրագրի ամենալավ կետերից ա: Այսինքն կարողա հայերեն են դասախոսների տրամադրած նյութերը, ասենք չգիտեմ, տարբեր աղբյուրներից են գտնում և իրանք էլ անընդհատ փոփոխում են»:

«Մ1 – Մասնագիտական կողմը, որ նշում են, ոչ թե ուղղակի սկսնակի տեսանկյունից, այլ դու միանգամից կարողանում ես բավականին լավ տեղում աշխատանք գտնել, բավականին լայն ա շուկան ու մեր մասնագիտության ամենամեծ դրական կողմերից մեկը են ա, որ հենց շուկան էլ բաց ա, այսինքն շուկան ամբողջովին էս պահի դրությամբ, երևի մեր կուրսի կեսը կասեն, բաց ա երիտասարդ մասնագետներ ընդունելու համար, ու համալսարանը տալիս ա էդ հնարավորությունը ու ամենամեծ պլյուսներից մեկն էլ էն ա, որ հաստատ պատահական չի էրեխեքի համար, որ գնում ես հարցազրույցի, ասում ես ակտուարականն եմ ավարտել, էդ իրանց համար մեծ պլյուս ա»:

Այն ուսանողները, ովքեր մասնակցել են ակադեմիական մոբիլության ծրագրերին և կարողանում են ԵՊՀ կրթությունն այս ոլորտում համեմատել եվրոպական բուհերի համարժեք կրթական ծրագրերի հետ, նույնպես նշում են, որ այս ԿԾ-ում փոխանցվում են և՛ բավարար տեսական գիտելիքներ, և՛ անհրաժեշտ կիրառական կարողություններ, որոնք աշխատաշուկայում տեղավորվելու բոլոր հնարավորությունները ստեղծում են:

«Մ11 – Ու տեսականի, գործնականի մասով էլի ասես, օրինակ՝ ես միշտ մտածում էի, որ ստեղ տեսական կրթություն ենք ստանում, ու չգիտեմ, դրսում ենթադրենք շատ ավելի գործնական ա, բայց ես մի կիսամյակ դրսում սովորել եմ էրագումսով ու էնտեղ էնքան տեսական էր, որ ես սենց ասած գնահատեցի ստեղի էդ գործնական հաստիվածք, որովհետև իրականում նենց չի էլի, որ... տեսությունը սովորում ենք, բայց դրա հիման վրա իրականում շատ լավ գործնական գիտելիքներ ենք ձեռք բերում: Ճիշտ ա, հնարավոր ա՝ էստեղ էդքան լավ համակարգչային տեխնիկա չկա, չգիտեմ, սլայդներ ցուցադրելու էդքան տեխնիկա չկա, չգիտեմ ուրիշ ֆակուլտետներում ոնց, բայց մեր ֆակուլտետի դասախոսները ամեն ինչ անում են, որ էդ ամեն ինչը ծածկեն ուրիշ հնարավոր բաներով, ենթադրենք միշտ ընտրում ենք նենց մի հատ լսարան, որտեղ հնարավորություն կա սլայդ ցուցադրել, կամ չգիտեմ, երեկոները կարող ա օնլայն միանանք զումով ինչ-որ բան անենք, ու էդ ամեն ինչը միշտ նենց ա, որ ծածկում ա էն, ինչը ենթադրենք համալսարանում չկա»:

Պետք է նշել, որ այս ԿԾ-ի ուսանողների գնահատականները տարբերվում են ԵՊՀ շատ կրթական ծրագրերի գնահատականներից իրենց դրական բնույթով. այստեղ և՛ տեսական, և՛ կիրառական գիտելիքների և կարողությունների փոխանցումը հավասարակշիռ է, իսկ կրթական ծրագիրն առաջնորդվում է աշխատաշուկայի պահանջներով:

Նշվեց նաև, որ այս ԿԾ-ը բազմակողմանի գիտելիքներ և կարողություններ է փոխանցում. սա ԿԾ-ի ուժեղ կողմերից է:

«Մ6 – Կրթական ծրագիրը մենակ մի ուղղվածություն չի տալիս, որ հետագայում մենք շարունակենք, այսինքն միաժամանակ և՛ ֆինանսների մեջ ա խորացնում, և՛ տնտեսագիտության մեջ ա խորացնում, և՛ ռիսկերի ու նաև IT: Էրեխեք ունենք, որ էդ կողմով են խորանում, այսինքն սվյալների հետ աշխատանք, որը որ... այսինքն առարկաներ ունենք, որոնք որ նաև դա ա փակում, էդ էլի շատ մեծ պլյուս ա: Ես եկա ստեղ, նույնիսկ հաշվապահություն ու աուդիտ ենք անցնում ու էրեխեք կան, որ դրանով արդեն զբաղվում են»:

«Մ1 – Մենք վիճակագրական շատ ուժեղ կտոր ունեինք, համեմատությունների տեսությունը և վիճակագրությունը շատ-շատ խորացված ա եղել, բայց կոնկրետ մասնագիտականը ուղղված է հենց վիճակագրական ուղղությամբ, տնտեսագիտությունից էլ կար»:

2. Main strengths and weaknesses of the study programme.

Ինչպես արդեն նշվեց, ԿԾ-ը հիմնականում ունի դրական կողմեր՝ հիմնարար տեսական գիտելիքների և անհրաժեշտ կիրառական կարողությունների փոխանցում, աշխատաշուկայում անմիջապես աշխատելու հնարավորություն, բազմակողմանիություն, արդիականություն, և այլն:

Որոշ քննադատություններ են հնչել՝ կապված առանձին դասընթացների և դասախոսների հետ: Այսպես, ուսանողները դժգոհ են «*Ղիսկրետ մաթեմատիկա*» առարկայից, նշում են նաև, որ ֆակուլտետում նույն դասախոսից դժգոհ են նաև այլ խմբերում, և հիմնականում նշում են դասախոսի կողմից կիրառվող դասավանդման ոչ արդյունավետ մեթոդաբանությունն ու մոտեցումները:

Ամենաարդյունավետ առարկաներից նշվել են «*Տնտեսագիտությունը*», «*Օպտիմիզացիայի մեթոդները*», «*Մաթանալիզը*», «*Ֆինանսական մաթեմատիկան*»: Նշվել է նաև, որ արդյունավետ են համարում ԿԾ-ի առարկաների մեծ մասը:

Նշվեց, որ ցանկալի կլիներ ծրագրավորումն է՛լ ավելի տեսական և խորացված անցնել. ծրագրավորման լեզուներից կուզեին ավելի շատ խորանալ, օրինակ՝ Python-ի մեջ:

Ուսանողները նշեցին, որ մասնագիտական անզլերենին չեն տիրապետում, ինչը մեծ խոչընդոտ է՝ մասնագիտական գրականությանը տիրապետելու, ինչպես նաև աշխատաշուկայում արդյունավետ լինելու առումներով:

3. Degree of achievement of the essential learning outcomes (see the attached production sheet for assessment details).

Number	Programme Learning Outcomes	The necessity of knowledge and competencies acquired during the learning process for future professional activities.			The level of mastery of knowledge and competencies acquired during the learning process		
		Necessary	Partially Necessary	Not necessary at all	Full mastery	Partial mastery	Do not master
1.	Ներկայացնել հավանականությունների տեսության և մաթեմատիկական վիճակագրության հիմունքները:	10	1		6	5	
2.	Զնակերպել ապահովագրության հիմունքները և հիմնախնդիրները, վերաապահովագրության սկզբունքները:	5	6		6	5	
3.	Ներկայացնել ներդրումային պորտֆելի կառուցման և կառավարման հիմունք-ները, բացատրել նրա կառուցման մեջ ածանցյալ գործիքների օգտագործման սկզբունքները:	10	1		7	4	
4.	Մաթեմատիկական և վիճակագրական մեթոդների և մոդելների միջոցով վերլուծել և գնահատել տնտեսական իրավիճակը մակրո և միկրո մակարդակում:	9	2		6	5	
5.	Օգտագործել ֆինանսական ածանցյալները ակտուարական գործընթացում:	9	2		5	4	2
6.	Դասակարգել ֆինանսական տարբեր գործիքներ՝ մատնանշելով դրանց կիրառության ոլորտները և նպատակահարմարությունը:	9	2		7	4	
7.	Փոփոխվող միջավայրի պայմաններում առաջադրել լուծումներ, ընդունել որոշումներ անորոշության պայմաններում:	10	1		7	4	
8.	Աշխատել տվյալների մեծ բազաների հետ, դրանց օգնությամբ կառուցել ազդեցությունների գնահատում, իրականացնել վերլուծություններ և կանխատեսումներ:	10	1		6	5	

Ուսանողների կողմից լրացված աղյուսակից կարելի է տեսնել, որ իրենց մեծ մասը գրեթե բոլոր կրթական վերջարդյունքները՝ բացի 2-ից, անհրաժեշտ է համարում: Միևնույն ժամանակ կարելի է տեսնել, որ ուսանողների զգալի մասը կրթական վերջարդյունքներին մասամբ է տիրապետում, իսկ 5-ին որոշ ուսանողներ չեն տիրապետում:

4. Individual and graduation work.

Ուսանողները նշում են, որ իրենց հանձնարարվող ինքնուրույն աշխատանքներն ունեն հետազոտական բնույթ, ինչը դրանք համարժեք է դարձնում կուրսային աշխատանքներին: Սա նշանակում է, որ ուսումնական տարվա ընթացքում բազում այդպիսի «կուրսային աշխատանքներ» են պատրաստել և ներկայացրել, այդ թվում՝ ընթացիկ քննություններին:

Այս հանգամանքը հատկապես յոթերորդ կիսամյակի վերջում դժվարություններ է ստեղծել ավարտական աշխատանքը ժամանակին սկսելու առումով. մինչև չհանձնեին յոթերորդ կիսամյակի քննաշրջանը, ժամանակ չէին ունենում սկսել ավարտականները, իսկ հետո ավարտական աշխատանքների պատրաստման վրա ընդամենը մեկ կիսամյակ էր մնացել, ինչը որակյալ աշխատանքներ պատրաստելու առումով բավարար չէր:

«Մ1 – Հետազոտական աշխատանքները եղել են կուրսային աշխատանքների ֆորմատով, իսկ կուրսային աշխատանքները հիմնականում 3-րդ կուրսում են իրականացնում, 4-րդ կուրսից դու սկսում ես դիպլոմային թեմայի ընտրությունը ու շարունակում ես դրա վրա, նորմալ չէր, որ 4-րդ կուրսի առաջին կիսամյակում գրեինք 4-5 հատ հետազոտական աշխատանք, ընդհանրապես նորմալ չէր: Ոչ միայն շուտ լինեն, գոնե թեթևացնեն, օրինակ՝ մենք դիպլոմային աշխատանքը փաստացի սկսել ենք փետրվար ամսից, որովհետև հունվարին եզրափակիչ ավարտական քննությունների էինք, այսինքն փետրվարից ենք սկսել դիպլոմայինը, ժամանակը չէր հերիքում»:

Ինչպես արդեն նշվեց, տարբեր առարկաներից հանձնարարված ինքնուրույն աշխատանքները հետազոտական բնույթ էին կրում և ուսանողների համար շար արդյունավետ միջոց էին՝ կիրառելու և պաշտպանելու ստացված գիտելիքներն ու արդյունքները: Միևնույն ժամանակ, ուսանողները բողոքեցին առանձին առարկաների շրջանակներում հանձնարարությունները ուշ հայտարարելու երևույթից, որը կախված էր առանձին դասախոսներից: Հանձնարարությունները տրվել են ընթացիկ քննություններից քիչ առաջ, և ուսանողները դժվարությամբ են հասցրել դրանք կատարել: Պահանջում են այդ գործընթացի կանոնակարգում:

«Մ2 – Մեզ ընդհանրապես չեն էլ տեղեկացրել, որ մենք էդ առարկայից պետք ա հետազոտական ներկայացնենք, սենց հանկարծակի ասել են»:

«Մ11 – Ու էս հարցը շատ անգամներ գիտխորհրդում բարձրացվել ա, բայց վերջնական լուծում տենց էլ չի ստացել»:

Խոսելով ավարտական աշխատանքների մասին՝ ուսանողները նշեցին, որ դրանք իրենց ուսման, անցած դասընթացների, պատրաստված և ներկայացված հետազոտական/կուրսային աշխատանքների մի մասի ամփոփումն են.

«Մ2 – Ամեն մի ավարտական աշխատանքը, սենց ասած, մեր անցածի մի հատ փոքր ամփոփումն ա, կտոր»:

Այս իմաստով ուսանողներն ավելի կարևոր և արդյունավետ են համարում ավարտական աշխատանքների պատրաստման և պաշտպանության փոխարեն պետական ամփոփիչ քննության հանձնումը: Այս ԿԾ-ի ուսանողները ԵՊՀ այլ ծրագրերի ուսանողների մեջ միակ խումբն են, որ այդպիսի առաջարկություն են արել՝ հիմնավորելով այն նրանով, որ անկախ ավարտական աշխատանքից՝ ընթացքում բազում նմանատիպ (ավելի կարճ) հետազոտական աշխատանքներ են պաշտպանում, մինչդեռ հենց աշխատաշուկա մտնելուց առաջ կարիք կա ամփոփելու, վերհիշելու, հանձնելու այն բոլոր գիտելիքները, որոնք ստացել են ուսման չորս տարիների ընթացքում և մասամբ ժամանակին, վաղ կուրսերում չէին կարևորել:

«Մ1 – Կուզեի նենց լիներ, որ վերջում 4 տարվա գիտելիքները ինչ-որ ձև ամփոփվեր, տենց ավելի լավ կլիներ պատկերացումները, մեր կուրսում ասենք շատերը ունեն աշխատանք, բայց հիմնականում շուկան բացվում ա 4-րդ կուրսից, որ դու կարաս մասնակցես հարցազրույցների, էդ ամենը լավ ուսումնասիրելու համար, ճիշտ կլինի, որ մեր մասնագիտության համար կոնկրետ դիպլոմայինները հանեն ու տեղը լինի 4 տարվա մեր անցածը մի հատ ամփոփված կամ երկու հատ քննության տեսքով»:

«Մ6 – Այսինքն էդ գիտելիքը, ... , որ առարկա կա մտածում ենք՝ ինչնորիս ա պետք ու չենք սովորում, էս են ամենալավ դեպքերից ա լինելու, որ մենք կարանք նորից կրկնենք ու սովորենք»:

«Մ2 – Ու հետագայում էդ գիտելիքը շատ ա օգնելու, հա՛մ մագիստրատուրայում ա օգնելու, հա՛մ նենց, այսինքն պետական ավարտական քննությունները լիքը պլյուսներ ունի»:

5. Internship.

Ուսանողներից ոմանք իրենց պրակտիկան անցել են հենց աշխատավայրում, ոմանք էլ՝ կազմակերպություններում, որտեղ պրակտիկայի ավարտին ընդունվեցին աշխատանքի: Այն ուսանողները, ովքեր պրակտիկան անցնելիս դեռ չէին աշխատում, պրակտիկայից առավելապես օգտվեցին, քանի որ և՛ գործունեության նոր բնագավառ են հայտնաբերել, և՛ նոր գործնական կապեր են ձեռք բերել, և՛ աշխատանք:

«Մ5 – Ես մասնագիտությամբ չէի աշխատում ու պրակտիկայի ընթացքում հասկացա, որ կարելի ա էս ուղղությամբ գնալ, պրակտիկան ինձ շատ ա օգնել»:

Միևնույն ժամանակ, այն ուսանողները, ովքեր պրակտիկան անցել են իրենց իսկ աշխատավայրում, դժվարացել են իրենց գործունեության արդյունքները պարբերաբար

ներկայացնել Moodle հարթակում, քանի որ դա իրենց աշխատատեղի գաղտնիքն է: Բացի այդ, առաջարկում են տարբերակել աշխատանքային փորձով ու առանց փորձի ուսանողներին, և ըստ դրա տարբերակել նաև պրակտիկան գնահատելու մոտեցումները:

«Մ1 – Մուղլում, որ ամեն շաբաթ պիտի գրես, թե ինչ ես արել, էթե մարդը իրա մասնագիտական աշխատանքը անում ա, հաստատ չի կարա գործի հաշվարկների կտորները դնի, ու դուրս ա գալիս, որ ինչ-որ ուղղակի անիմաստ տեքստեր ա գրելու: Ու կառաջարկեի, որ էն մարդիկ, ովքեր կես տարվա աշխատող են, մասնագիտությամբ արդեն աշխատում են, պրակտիկան ավտոմատ ստանան»:

Ուսանողները նշում են նաև, որ պրակտիկայի արդյունավետությունը կախված էր ոչ միայն մասնագիտական կազմակերպությունից, այլ նաև ուսանողներից. ոմանք պրակտիկայից կարողացան առավելագույնը քաղել, ոմանք էլ անգամ չեն փորձել, ու դա էլ է համարվել անցած պրակտիկա:

«Մ11 – Ես, օրինակ, աշխատավայրում չեմ անցել պրակտիկան, էդ պահին չէի աշխատում ու ինքը շատ-շատ արդյունավետ ա եղել, բայց էդ նույն իմ համակուրսեցու համար, ով անցել ա նույն տեղում, ինքը ընդհանրապես չի գնացել պրակտիկայի: Այսինքն, շատը գալիս ա մարդուց: Կազմակերպությունը կարա շատ լավը լինի, համալսարանը քեզ ուղղորդի, որ դու գնաս տենց տեղերում պրակտիկա անցնես, բայց ընդհանրապես չգնաս, այսինքն նենց չի, որ ընդհանուր ա»:

«Մ2 – Թե՛ մարդուց, թե՛ էն տեղից, որ անցնում ես, որովհետև չես անում, մեծ բան ես կորցնում»:

Խոսելով գրագողության տարածված փորձից՝ ուսանողները նշել են, որ ամենուր կան ուսանողներ, ովքեր արտագրում են և ստանում գնահատական, ուստի այդ փորձը ոմանց օգուտ է բերում և, համապատասխանաբար, այդպիսի ուսանողները գրագողությունից չեն հրաժարվի: Խնդիրը կարելի է լուծել խիստ պատժամիջոցներով և արգելքներով, որոնք ԵՊՀ-ում չեն կիրառվում:

«Մ6 – Համալսարանում էլ կա, նույնն ա, որ ուսանողը չի սովորում, քննությանը գալի արտագրում, ստանում ա, էդ լրիվ նույն բանն ա: Մենք առաջարկեցինք խլացուցիչ միացնել, ասեցին օրենքը թույլ չի տալիս»:

6. Teaching, learning and assessment.

Ուսանողները նշում են, որ դասախոսների գիտելիքների մասին դատել չեն կարող, քանի որ որևէ դասախոսից ավել չգիտեն, սակայն դասախոսներին կարող են տարբերակել ըստ դասավանդման արդյունավետ, և ոչ արդյունավետ մեթոդների և մոտեցումների:

«Մ8 – Գիտելիքների մասով էդքան չենք կարա ասենք, որովհետև մեր դասախոսները մեծամասամբ, ոչ բոլորը իհարկե, իրոք լավ գիտելիքներ ունեն, ուղղակի էստեղ խնդիրը պայմանավորված ա իրանց մատուցման ոճին, կարելի ա ավել ինչ-որ նոր բաներ անել, օրինակ՝ ունենք երիտասարդ դասախոսներ, ում դասերը մեզ համար շատ հաճելի են,

որովհետև շատ լավ են մատուցում»:

Դասախոսների մեծ մասին արդյունավետ են համարում, սակայն ունեցել են նաև առանձին դասախոսներ, ում դասավանդման ձևն ու բովանդակությունը ուսանողներին ոչինչ չի տվել:

«Մ1 – Գիտելիքի խնդիր էլ ա եղել, տարիքի խնդիր ա եղել, էն որ արդեն մենք էլ չենք հարմարվում էդ դասախոսին»:

«Մ8 – Օրինակ՝ դասախոս կար, իրա դասին ներկա լինելուց շատ բան էր կախված: Ուսանողը պետք ա պարտադիր ներկա լինի դասին, էս կարծում եմ, որ բոլոր դասախոսները էդպես պետք ա լինեն: Ուսանողների ներկայությունը դասին պարտադիր ա, էս լիքը բացակայել եմ ու ոնց որ փոշմանում եմ, դրա համար եմ էս հարցը բարձրացնում: Ու մատուցման ձևը, ... դասախոսը, ումից ընկերներս դժգոհում են ..., առհասարակ մենք ո՛չ իրա ասածն ենք հասկացել, ո՛չ նորմալ պարապել ա»:

«Մ3 – Իրա կյանքից էր խոսում»:

7. Teaching staff.

Ուսանողները նշեցին այն դասախոսների անունները, ում առավել արդյունավետ, և առավել անարդյունավետ են համարում (աղյուսակում նշում ենք այն դասախոսներին, ում հիշատակել է առնվազն երկու ուսանող)։

Դասախոսներ, ում նշվել են արդյունավետների շարքում	Դասախոսներ, ում նշվել են անարդյունավետների շարքում
<ul style="list-style-type: none"> • Միքայել Պողոսյան – 11 հոգի • Արշալույս Հարությունյան – 7 հոգի • Էդմոնդ Վարդումյան – 7 հոգի • Լուսինե Պողոսյան – 3 հոգի • Նարեկ Մարտիրոսյան – 3 հոգի	<ul style="list-style-type: none"> • Ռոբերտ Զիթյան – 10 հոգի • Գայանե Հրաչյան – 8 հոգի • Սերգեյ Դավիդով – 6 հոգի • Դավիթ Հարությունյան – 2 հոգի

8. Academic environment and resources.

Ուսանողները հիշեցին այն ժամանակը, երբ նոր էին ԵՊՀ եկել և փորձում էին հասկանալ, թե ինչ բուհում են սովորելու: Հիշում են իրենց հիասթափվածության զգացումը. իրենց դիմավորելու գործընթացը վատ էր կազմակերպված, ֆակուլտետի մասին տպավորությունը ստեղծվել էր այն մարդկանց միջոցով, ովքեր իրենց առաջին անգամ ողջունել էին և ում, ուսանողների խեսքերով, «ֆակուլտետում չէին սիրում», ուստի և ֆակուլտետի մասին ոչ համարժեք տպավորություն էր ստեղծվել:

«Մ10 – Զգիտեմ, դպրոցական տարիքում, ավելի փոքր տարիքում մտածում ենք համալսարանը շատ լավ տեղ ա, գնանք բան, բայց էս չեմ տեսել էդ ամեն ինչը: Հա, էլի շփվելը կուրսընկերների հետ շատ հետաքրքիր ա եղել, բայց դասախոսների հետ հետաքրքիր չի եղել»:

Ուսանողները ոչ դրական են գնահատում նաև ԵՊՀ ընդհանուր միջավայրը. այն արդիական չէ, հարմարավետ չէ, տեխնիկական առումով՝ ոչ ժամանակակից: Հատկապես նշվեց համակարգիչներով համալրված լսարանների պակասը, որը, սակայն, մոտ ապագայում հավանաբար կլուծվի, քանի որ, ուսանողների խոսքերով, ֆակուլտետում տեղի է ունենում վերանորոգում և լսարանների համալրում տեխնիկայով: Ինչպես նշել են ուսանողները, այս ամենը նաև ուսանողական խորհրդի ջանքերի արդյունք է:

«Մ6 – Տեխնիկայի պահով ա շատ խնդիրներ առաջացել, որովհետև մենք, եթե համակարգչային լսարանում դաս պետք ա անենք ու էդ դասը պետք ա լինի համակարգչով, գոնե մեր ծրագիրը պիտի էդ համակարգիչներում լինի, եթե դասախոսը գալիս ասում ա ստատա, էդ ստատան պետք ա էդ համակարգչում լինի ու բացի դրանից, չպետք ա լինի 10 տարվա ուսանողի նյութ: Ես ամեն անգամ մտնում էի, ուղղակի ֆայլերը ջնջում էի ուրիշների, որովհետև տենում եմ, որ անցած տարվա էրեխեքի անուններն ա գրած, ու էդ համակարգիչը ահավոր ծանրացնում ա, չի աշխատում»:

«Մ11 – Բայց էդ հարցն էլ տենց չի լուծվել, որովհետև մեր կողքի լսարանում, որտեղ մենք մեր աշխատանքները անում ենք, համակարգիչները հենց էս պահի դրությամբ լրիվ նոր են»:

«Մ2 – Ես ուզում եմ նաև կարևոր բան նշել, էդ վերանորոգումը, որը հիմա տեղի ա ունենում, մեր կուրսի էրեխեքի, ուսխորհրդի ներկայացուցիչների շնորհիվ ա հատկապես, իրանց շատ մերսի, որ կարողացան որոշեն էս կարևոր բանը իրականացնեն»:

9. Recommendations (changes).

1. Բարելավել լսարանները:
2. Վերապատրաստել դասախոսներին՝ դասավանդման մեթոդաբանության արդյունավետության առումով:
3. Ավարտական աշխատանքների հանձնումն ու պաշտպանությունը փոխարինել ամբողջ ԿԾ-ի արդյունքում ստացված գիտելիքների ստուգումով՝ պետական քննության հանձնամամբ:

5. Collaboration networks/partnership and internship

Պրակտիկայի արդյունավետությունը կախված է թե՛ պրակտիկանտի անձնական կարողություններից, ցանկությունից, աշխատասիրությունից և դրդումներից, և թե՛ ընդունող կազմակերպությունում պրակտիկանտների հանդեպ վերաբերմունքից: Դիտարկելով այն ուսանողներին, որոնք ունեն համարժեք վերոնշյալ հատկությունները՝ սեթական դիտարկմամբ և ուսանողների կարծիքները հաշվի առնելով՝ ամենաարդյունավետ պրակտիկան կազմակերպում է ՀՀ Ֆինանսների նախարարությունը. այստեղ տարբեր գիտելիքների մակարդակին համապատասխան աշխատանքներ և հանձնարարություններ են տրվում պրակտիկանտներին, ցուցաբերվում է անհատական մոտեցում և իրականում մեծ աշխատանք է տարվում

յուրաքանչյուր ուսանողի հետ: Ամենաանարդյունավետ պրակտիկան կազմակերպում է ՀՀ Կենտրոնական բանկը. այստեղ չի ցուցաբերվում անհատական մոտեցում, պրակտիկանտներին հեռու են պահում բոլոր տեսակի տեղեկատվությունից և հիմնականում հանձնարարում են կարողալ մասնագիտական գրականություն, ինչը ինքնին շատ լավ է, սակայն ուսանողներն այլ բան են ակնկալում, բացի գիրք կարդալուց:

Number	Place of Internship	Grade				
		Difficult to evaluate	Excellent	Good	Satisfactory	Unsatisfactory
1.	ՀՀ Կենտրոնական բանկ				✓	
2.	ՀՀ Ֆինանսների նախարարություն		✓			
3.	ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ		✓			
4.	«Լիգա» ապահովագրական ընկերություն		✓			
5.	Կոնվերս բանկ		✓			
6.	ԱԿԲԱ բանկ		✓			
7.	«Բնգո» ապահովագրական ընկերություն		✓			
8.	«Բեթ քոնսթրաքթ» բուքմեյքերական ընկերություն		✓			

6. Performance of the measures plan aimed at improving the programme quality based on the programme previous monitoring, review or/and external evaluation

Վերջին անգամ կրթական ծրագրի վերանայման և բարելավման ուղղությամբ կատարվել են մի շարք փոփոխություններ, որոնց մի մասը դեռ ընթացքում է: Այսպես, վերանայվել են ԿԾ որոշ դասընթացներ՝ միավորվել են, հանվել կամ ավելացել են նորերը: Մի քանի դասախոսների հետ այլևս աշխատանքային պայմանագիր չի կնքվել՝ հաշվի առնելով և՛ բացակայությունները, և՛ ուսանողների կարծիքը:

Number	Measure (action)	Performance ²	Person in charge	Acquaintance/clarification
1.	Վերանայվել են ԿԾ առարկաները, որոշները՝ միավորվել են, որոշները՝	Կատարված է ամբողջությամբ	Կարինե Ավետիսյան	Արված փոփոխությունները սահմանափակվում են

² “Fully done”, “Partially done”, “Not done”

	հանվել, որոշները՝ նոր ավելացվել:			նոր նորմերով, ինչի պատճառով հնարավոր չի ավելի բարելավել ծրագիրը, օրինակ՝ անգլերեն լեզվի ժամաքանակը հնարավոր չէ ավելացնել, մասնագիտական մի շարք դասընթացներ, որոնք անհրաժեշտ են, ստիպված դասվել են կամրնտրականների շարքին, քանի որ խիստ կրճատվել է պարտադիր դասընթացների քանակը:
2.	Գնահատվել է դասախոսների արդյունավետությունը, հաշվի առնելով ն՝ բացակայությունները, ն՝ ուսանողների կարծիքները:	Կատարված է մասամբ	Կարինե Ավետիսյան	Մի քանի դասախոս այլևս չեն աշխատում համալսարանում, բայց այն դասախոսները, որոնք այլ ամբիոններից են, շարունակում են դասավանդել տվյալ ԿԾ-ում, քանի որ իրենց ծանրաբեռնվածությունը կազմում են այլ ամբիոններ:
3.	Նախաձեռնվել է մասնագիտական բոլոր առարկաների համար ուսումնամեթոդական ձեռնարկների հրատարակում	Կատարված է մասամբ	Կարինե Ավետիսյան	Աշխատանքները դեռ ընթացքի մեջ են, 1-2 տարում կավարտվեն:

* «Կատարված է ամբողջությամբ», «կատարված է մասամբ», «կատարված չէ»:

7. Programme Strengths and Weaknesses, Best Practices for Dissemination

Վերլուծելով տվյալ կրթական ծրագրի հիմնական միտումները՝ ուսումնական առաջադիմության, դասավանդման արդյունավետության, ծրագրից ուսանողների բավարարվածության, ծրագրի շրջանավարտների զբաղվածության և այլն, կազմվել է ԿԾ-ի SWOT վերլուծությունը, որը ներկայացվում է ստորև:

SWOT Table for 'Actuarial and Financial Mathematics' Study Programme

SWOT factor	Factual evidence	Recommendations on the development and dissemination of best practices, use of opportunities	Recommendations on correcting weaknesses and eliminating or mitigating risks
<p>Strengths 1. Հեղինակություն և առաջնորդ ոլորտում.</p>	<p>1. Ակտուարական և ֆինանսական մաթեմատիկայի ծրագիրը Հայաստանում առաջին անգամ ներդրվել է ԵՊՀ-ում (2004թ.) և մինչ օրս հանդիսանում է տվյալ մասնագետների հիմնական մատակարարը շուկային: ՀՀ այլ բուհեր, օրինակ ՀՊՏՀ, հրավիրում են տվյալ կրթական ծրագիրը իրականացնող ամբիոնի դասախոսներին՝ որպես փորձագետ՝ իրենց մոտ</p>	<p>1. Օտարերկրյա բուհերի դասախոսների ներգրավում կրթական գործընթացի մեջ՝ օնլայն դասախոսությունների, հետազոտական աշխատանքների խորհրդատվության տեսքով:</p> <p>2. Ուսանողների փոխանակման ծրագրերի մշակում՝ լավագույն բուհերում որոշ առարկաներ անցնելու համար՝ ներառյալ օնլայն ձևաչափով:</p> <p>3. Դասախոսների վերապատրաստման ծրագրերի մշակում:</p>	

<p>2. Փորձագիտական ամբիոն՝ գործնական գիտելիքների հնարավորություններ.</p>	<p>համանման ծրագիր մշակելու համար (ամբիոնի դասախոսներ դոցենտ Է.Վարդումյան, դոցենտ Ա.Գուլյան), իսկ դասախոսների մի մասը մասնագիտական առարկաները դասավանդում են նաև այդ և այլ բուհերում (դոցենտ Ա.Գուլյան, դոցենտ Վ.Բարդախչյան, դասախոս Ն.Գևորգյան, դասախոս Ա.Հարությունյան, դասախոս Ե.Գևորգյան):</p> <p>2. Ակտուարական և ֆինանսական մաթեմատիկայի բնագավառում մասնագիտացած դասախոսական կազմը (մի շարք դասախոսներ</p>		
---	---	--	--

	<p>հանդիսանում են տվյալ ոլորտի առաջադեմ մասնագետներ (օրինակ՝ ՀՀ ԿԲ ակտուարներ և ֆինանսիստներ՝ դոցենտ Ա. Գուլյան, դասախոս Ա. Գրիգորյան, Ի. Արիստակեսյան, Հ. Նազարյան, ՀՀ Ֆինանսների նախարարության ֆինանսական վերլուծաբաններ՝ դասախոսներ Ա. Հարությունյան, Բ. Փաշինյան, Ա. Բալյան, ապահովագրական ընկերությունների ակտուարներ՝ դասախոս Ռ. Հովհաննիսյան, բանկերի ռիսկերի կառավարիչներ՝ դոցենտ Վ. Մելիք-Փարսադանյան,</p>		
--	---	--	--

	<p> դասախոս Ս.Քոչարյան, դասախոս Ա.Ավետիսյան, դասախոս Մ.Գևորգյան ներդրումային հիմնադրամների կառավարիչներ՝ դոցենտ Է.Վարդումյան, դոցենտ Դ.Հարությունյան և այլն), որոնք ապահովում են ոչ միայն տեսական գիտելիքներ, այլ նաև իրական գործնական հմտություններ են զարգացնում ուսանողների մոտ: Ամբիոնի անդամների որակավորումը, հետազոտությունը և ուրրտի փորձը նպաստում են ծրագրի հեղինակությանը: </p>		
--	--	--	--

	<p> ՀՀ ԿԲ-ի մասնագետները, ՀՀ Ֆինանսների նախարարության աշխատակիցները, առևտրային բանկերի տնօրենները (Կոնվերս բանկ, Ակբա բանկ), Ազգային Հիփոթեքային Ընկերության տնօրենը, ինչպես նաև օգտագործվել են լավագույն արտասահմանյան բուհերի (Միացյալ Թագավորության Օքսֆորդի համալսարանը (Oxford University), Իմպերիալ Քոլեջը (Imperial College Business School), Շվեյցարիայի Ցուրիխի Շվեյցարական Բարձրագույն Դպրոցը (ETH Zurich)) համանման ծրագրերի օրինակները: </p>		
--	---	--	--

<p>5. Աշխատանքով ապահովվածության բարձր մակարդակ.</p>	<p>5. Ուսանողներն երաշխավորված են աշխատանքի առաջարկներով, ավարտական կուրսի ուսանողների առնվազն կեսն արդեն աշխատում է իրենց ոլորտում նախքան ավարտելը (ՖԽՀ գեկույցը վկայում է, որ ուսանողների 56-ից 45-ը աշխատում են, իսկ նույն կուրսի շրջանավարտներին ուղարկված հարցմանը պատասխանած 19-ից 18-ը աշխատում են): Շրջանավարտների մեծ պահանջարկ՝ շնորհիվ ծրագրի գերազանց գիտելիքների և գործնական հմտությունների տրամադրման:</p>		
<p>Weaknesses 1. Ընդունելություն.</p>	<p>Եթե ծրագիր ընդունվելու նվազագույն շեմը չբարձրացվի, դա կարող է</p>		<p>1. Անհրաժեշտ է սահմանել ընդունելության նվազագույն շեմ, օրինակ՝ 26 միավոր, կամ ընդունվողների քանակի շեմը</p>

<p>2. Տեխնոլոգիական ենթակառուցվածք, հարմարություններ և ռեսուրսներ.</p>	<p>ազդել դասախոսությունների որակի վրա, և ընդհանուր առմամբ՝ ԿԾ-ի վերջնարդյունքների որակի վրա, քանի որ ծայրահեղ տարբեր գիտելիքներով ուսանողներին հնարավոր չէ խորացված գիտելիքներ հաղորդել:</p> <p>2. Հետազոտության և ուսուցման համար ժամանակակից սարքավորումների՝ լիցենզավորված ծրագրային փաթեթներով և բավարար քանակությամբ համակարգչային լսարանների, գրադարանների և ռեսուրսների հասանելիություն: Լսարաններում պետք է լինեն ուսանողների թվին</p>		<p>կրճատել, օրինակ՝ 50 ուսանող:</p> <p>2. Անհրաժեշտ է ապահովել բավարար քանակով համակարգչային լսարաններ, համակարգիչները պետք է ունենան լիցենզավորված ծրագրեր, անհրաժեշտ է ունենալ 1-2 լաբորանտ/պատասխանատու ՏՏ գծով հենց ֆակուլտետում, որոնք տեղում կարձագանքեն խնդիրներին և կլուծեն դրանք, կվերահսկեն համակարգիչների ապահովությունը: Լսարաններում քիչ նստատեղ լինելը ուսանողների թվաքանակի համեմատ կարող է լուծվել խմբերի փոքրացմամբ: Օդորակիչների տեղադրումը կարող է լուծել օդի սառեցման և տաքացման խնդիրը:</p> <p>3. Անհրաժեշտ է ապահովել կրթական ծրագրի</p>
---	---	--	--

<p>3. Ուսումնական ծրագրի անընդհատ արդիականացում.</p>	<p>համապատասխան նստատեղեր: Լսարանները պետք է ջեռուցվեն և հովացվեն բավարար չափով: Անբավարար տեխնոլոգիական ենթակառուցվածքը կարող է խոչընդոտել ուսուցման գործընթացում ժամանակակից գործիքների և ծրագրերի ներդրմանը, ինչպես նաև հիասթափեցնել ուսանողներին և մտափոխել նոր ընդունվողներին:</p> <p>3. Եթե ուսումնական ծրագիրը կանոնավոր կերպով չթարմացվի, այն կարող է հնանալ և կորցնել իր արդիականությունը ֆինանսական և ակտուարական գիտության արագ փոփոխվող ոլորտում:</p>		<p>անընդհատ վերանայման հնարավորություն, ինչը ներկա պահին սահմանափակ է: Օրինակ ուստարվա առաջին կիսամյակի ընթացքում հնարավոր չէ փոփոխել հաջորդ կիսամյակի որևէ առարկա, բայց դա կարող է լինել խիստ անհրաժեշտ և հիմնավորված:</p> <p>4.Անգլերեն լեզվի դասաժամերը անհրաժեշտ է էապես ավելացնել:</p> <p>5.Ուսանողների ուսումնաարտադրական պրակտիկան կարող է կազմակերպվել 1-ին կուրսի ավարտից. այն կարող է լինել կարճատև, օրինակ 2-3 շաբաթ: Պետք է ներդնել գործնական պրոյեկտ կատարելու պահանջ՝ տարբեր կազմակերպությունների ղեկավարության ներքո, այն դեպքում, երբ տվյալ «ՀԲ»</p>
---	---	--	--

<p>4. Անգլերեն լեզվի դասաժամերի կրճատում.</p>	<p>4. Լավագույն մասնագիտական գրականությունը անգլերեն լեզվով է, ինչպես նաև տվյալ ոլորտում մասնագիտական բարձրունքների հասնելը ուղղորդվում է մի շարք միջազգային վկայագրերի ստացմամբ (CFA, FRM և այլն), իսկ այդ քննությունները ևս անգլերենով են: Անգլերեն լեզվի դասաժամերի կրճատումը խիստ սահմանափակում է ուսանողների գիտելիքներ ստանալու աղբյուրները:</p>		<p>դասընթացի դասախոսը այլ տեղ չի աշխատում:</p> <p>6. Այլ ամբիոնների դասախոսների՝ տվյալ ԿԾ-ի առարկաների դասավանդումը պետք է համաձայնեցվի ԿԾ-ի ղեկավարի հետ:</p> <p>7. Գրավոր ընթացիկ քննությունները պետք է հանել պարտադիր պահանջից՝ փոխարինելով դրանք այլ բաղադրիչների մասնաբաժինների ավելացման հնարավորությամբ և էապես ավելացնելով վերջնական բանավոր քննության միավորը:</p> <p>8. Դասախոսական անձնակազմի վարձավճարի բարձրացում, որպեսզի դասախոսը չհրապուրվի այլ բուհերի կողմից առաջարկվող կրկնակի</p>
<p>5. Գործնական փորձի բացակայություն.</p>	<p>5. Ուսանողների համար պրակտիկ փորձ ձեռք բերելու սահմանափակ հնարավորություններ՝ պրակտիկայի կամ</p>		

<p>6. Այլ ամբիոնների ոչ արդյունավետ դասախոսների ներգրավումը.</p>	<p>գործնական նախագծերի միջոցով: Պրակտիկական նախատեսված է միայն 4-րդ կուրսում, մինչդեռ 1-ին կուրսից սկսած ուսանողները պետք է սկսեն ծանոթանալ ոլորտին գործնականում՝ կամ ուսումնասիրտադրական պրակտիկայի, կամ անհատական պրոյեկտային նախագծերի միջոցով, որոնց ղեկավարները պետք է լինեն ոչ միայն դասախոսները, այլ ոլորտի կազմակերպությունների աշխատակիցները:</p> <p>6.ԿԾ-ի մի շարք առարկաներ դասավանդվում են այլ ամբիոնների և ֆակուլտետների դասախոսներ, որոնք կարող են չբավարարել</p>		<p>աշխատավարձով, և լսարանային ծանրաբեռնվածության կրճատում, որպեսզի դասախոսը կարողանա նաև գիտական աշխատանքներ իրականացնել:</p>
---	---	--	--

	<p>ծանրաբեռնվածության կրճատմանը՝ այլ բուհերում և մասնավոր կազմակերպություններում դասախոսություններ կարդալու պատճառով, որին էլ հետևում է դասախոսների լիարժեք արտահոսքը այլ բուհեր:</p>		
<p>Opportunities 1. Գլոբալիզացիա և շուկայի պահանջարկ.</p> <p>2. Համատեղ հետազոտություններ.</p>	<p>1. Ակտուարների և ֆինանսական մաթեմատիկոսների անընդհատ աճող պահանջարկը գլոբալ մակարդակում հնարավորություն է տալիս ներգրավել նաև միջազգային ուսանողների, այդ թվում, հաշվի առնելով տարածաշրջանի երկրների իրավիճակը՝ ներգաղթած երիտասարդների ներգրավմամբ տվյալ ԿԾ:</p> <p>2. Ծրագրի</p>	<p>1. Անհրաժեշտ է կազմակերպել անգլերեն կամ ռուսերեն լեզուներով առանձին դասընթացների, իսկ հետագայում՝ ԿԾ-ի մշակում և իրականացում՝ դա զուգորդելով համապատասխան տեղեկատվական արշավներով:</p> <p>2. Գործընկեր կազմակերպությունների հետ ձեռք բերել համատեղ հետազոտություններ իրականացնելու վերաբերյալ պայմանավորվածություն:</p>	

	կազմակերպելու առումով:		
Threats 1. Մրցակցությունը. 2. Արհեստական բանականության գործիքների կատարելագործում և կիրառությունն ֆինանսական ոլորտում. 3. Տնտեսական անկում.	<p>1. Նմանատիպ ծրագրեր առաջարկող այլ համալսարանների մրցակցությունը կարող է ազդել ընդունելության վրա, ինչպես նաև դասախոսների արտահոսքի վրա:</p> <p>2. Արհեստական բանականության գործիքների կատարելագործումը և ներդրումը կազմակերպություններում կարող է վտանգել տվյալ մասնագետների պահանջարկը:</p> <p>3. Տնտեսական անորոշությունները կարող են ազդել ուսանողների բարձրագույն կրթություն</p>		<p>1. Կրթական ծրագրերի անընդհատ բարելավում և դասախոսների աշխատավարձի էական բարձրացում, որի շնորհիվ լավագույն դասախոսները կլինեն միայն տվյալ ԿԾ-ում, ինչը կնպաստի ուսանողների քանակի մեծացմանը:</p> <p>2. ԿԾ-ի առարկաները անհրաժեշտ է բազմազանեցնել այնպես, որ մասնագետը լինի անհրաժեշտ՝ ԱԲ-ի գործիքների մշակման համար ևս:</p> <p>3. Պետք է մշակել կարճ տևողությամբ, օրինակ 3 տարի, ԿԾ ևս, ինչը աշխարհում արդեն իսկ շատ տարածված է, քանի որ տնտեսական տատանումների և</p>

	<p>ստանալու ցանկությունների վրա:</p>		<p>անորոշությունների աճի հետ մեկտեղ, երիտասարդները փորձում են հնարավորինս շուտ ստանալ աշխատելու համար անհրաժեշտ գիտելիքներ:</p>
--	--	--	--

8. Programme Quality Enhancement (Promotion) Action Plan

Improvement field/subject	Planned measure/action	Person in charge	Implementation period
1. ԿԾ-ի ուսումնական պլան	Ուսպլանի մշտական վերանայում	Կարինե Ավետիսյան	Յուրաքանչյուր տարի, 2023-2024թ-ի համար կատարված է
2. Անարդյունավետ դասախոսներ	Մոցհարցման ցածր միավորներ ստադոց, ուսանողների մշտապես բողոքի պատճառ հանդիսացող, դասերից անհարգելի պատճառով շատ բացակայող դասախոսների ազատում աշխատանքից	Կարինե Ավետիսյան	Յուրաքանչյուր տարի, 2023-2024թ-ի համար կատարված է
3. Համատեղ հետազոտություններ	Գործընկեր կազմակերպությունների հետ համատեղ հետազոտությունների իրականացում, մասնավորապես ՀՀ Ֆինանսների նախարարության, Կոնվերս բանկի, Էփրիքոթ ներդրումային ընկերության հետ ստորագրված հուշագրերի շրջանակներում նախատեսվում են նման հետազոտությունների իրականացում	Կարինե Ավետիսյան	Յուրաքանչյուր տարի / կախված է յուրաքանչյուրի հետ իրականացվելիք հետազոտման առարկայից, 2023-2024թ-ի համար կատարված է Կոնվերս բանկի հետ:

4. Կարճատև դասընթացներ	Այլ կազմակերպությունների աշխատակիցների համար կարճատև ինտենսիվ դասընթացների մշակում	Կարինե Ավետիսյան Արշալույս Հարությունյան Էդմոնդ Վարդումյան Անահիտ Գուլյան Նունե Գևորգյան	2024թ., կատարված է
5. Ծրագրավորման դասընթացներին հատկացվող ոչ բավարար ժամաքանակ	Վերանայել ուսալանը, հնարավորինս ավելացնել տվյալ առարկայի ժամաքանակը	Կարինե Ավետիսյան	Կատարված է
6. Օտար լեզուներին հատկացված ոչ բավարար ժամաքանակ	Տվյալ խնդիրը մշտապես բարձրացվել է և շարունակում է բարձրաձայնվել ամբիոնի վարիչի կողմից բոլոր հնարավոր քննարկումների ժամանակ՝ ամբիոնի նիստ, դեկանատի նիստ, ֆակուլտետի գլխ.խորհրդի նիստ, ռեկտորի հետ բազմաթիվ հանդիպումների ժամանակ, սակայն մնում է անպատասխան:	ԵՊՀ կառավարող օղակ	Անպատասխան
7. Անարդյունավետ դասընթացներ՝ «Տնտեսագիտություն», «Օպտիմիզացիայի մեթոդներ», «Մաթեմատիկա», «Ֆինանսական	Ուսանողների կողմից նշված առարկաների դասախոսների հետ իրականացնել քննարկում, որպեսզի կարողանան բացատրել ուսանողներին տվյալ առարկաների	Կարինե Ավետիսյան	Կատարված է

մաթեմատիկա»	կարևորությունը և առանցքային լինելը տվյալ մասնագիտության համար:		
8.7-րդ կիսամյակից հանել ՀԲ-ով դասընթացները, որոնք խոչընդոտում են ավարտական աշխատանքի կատարմանը	Ուս.սլանը վերանայվել է, համապատասխան փոփոխությունը արվել է 2024-2025 ուս.տարվա պլանի համար	Կարինե Ավետիսյան	Կատարված է
9. Զննության ժամանակ արտագրություններ, որոնք ազդում են գնահատականի վրա	1.1 Տվյալ խնդիրը մշտապես բարձրացվել է և շարունակում է բարձրաձայնվել ամբիոնի վարիչի կողմից բոլոր հնարավոր քննարկումների ժամանակ՝ ամբիոնի նիստ, դեկանատի նիստ, ֆակուլտետի գիտ.խորհրդի նիստ, ռեկտորի հետ բազմաթիվ հանդիպումների ժամանակ, սակայն մնում է անպատասխան: Օրինակ, մեջբերում ամբիոնի վարիչ Կարինե Ավետիսյանի ելույթից ֆակուլտետի գիտխորհրդի նիստին, որին ներկա էր ԵՊՀ ռեկտորը, - «Եթե գրավոր ընթացիկ քննությունները պահպանվում են, ապա այդ քննությունների վերահսկման նոր միջոցների ներդրում է անհրաժեշտ՝ տեսախցիկներ և խլացուցիչներ, այլապես այդ քննությունները դառնում են անիմաստ: Իսկ բովանդակային առումով այդ տեսակ քննությունները արդեն ոչ արդիական են և չեն լուծում որևէ խնդիր, մինչդեռ ծանր բեռ են թե՛ ժամանակի կորստի առումով, թե՛ հոգեվիճակի առումով դասախոսի համար: Բազմաթիվ լավ մասնագետներ հրաժարվում են դասավանդելուց՝ մատնանշելով հենց այդ խնդիրը: Բացի այդ նույն	ԵՊՀ կառավարող օղակ	Անպատասխան

	<p>ուսանողները մշտապես բողոքում են դրանց անարդյունավետությունից:» Մակայն, որևէ լուծում նշված խնդրին չի տրվել:</p>		
<p>10. Ինքնուրույն աշխատանքների հանձնարարությունների ոչ ժամանակին տրամադրում</p>	<p>Այն դասախոսները, որոնք առարկայի բաղադրիչներում ընտրել են ինքնուրույն աշխատանքը, պետք է ամբիոն ներկայացնեն այդ հանձնարարությունները մինչև ուս.տարվա սկիզբը, ինչպես նաև ուս.տարվա սկզբին տեղադրեն այդ հանձնարարությունները E-learning համակարգում:</p>	<p>Համակարգող՝ Կարինե Ավետիսյան</p> <p>Կատարող՝ այն դասախոսները, ովքեր կունենան նման առարկաներ (աշխատանքային ծանրաբեռնվածության համաձայն)</p>	<p>Յուրաքանչյուր ուս.տարվա ավարտին և սկզբին</p>
<p>11. Ավարտական աշխատանքների համար նախատեսված կարճ ժամանակահատված</p>	<p>2.1 Ավարտական աշխատանքների հետ կապված բազմիցս բոլոր հնարավոր հարթակներում ամբիոնի վարիչ Կարինե Ավետիսյանը բարձրաձայնել է խնդիրը ավելի լայն, քան ժամանակահատվածը: Օրինակ, ֆակուլտետի գիտ.խորհրդի նիստին, որտեղ ներկա էր ԵՊՀ ռեկտորը, Կ.Ավետիսյանի կողմից ասվել է հետևյալը, - «Ավարտական աշխատանքները աննպատակ են դառնում, քանի որ ուսանողը ուսման ընթացքում արդեն իսկ կատարում է 6-7 հատ հետազոտական աշխատանք («ՀԲ» բաղադրիչով դասընթացների շրջանակներում), և ավարտական աշխատանքը չի տալիս որևէ նոր լրացուցիչ</p>	<p>ԵՊՀ կառավարող օղակ</p>	<p>Անպատասխան</p>

	<p>հմտություն ուսանողին: Բացի այդ, այն կատարվում է փաստացի 2-2,5 ամսում, այնպես, ինչպես կուրսային աշխատանքներն են արվում, հետևաբար իրատեսական չէ ակնկալել շատ լավ որակի, խորացված հետազոտություն: Սրան գումարվում է այն փաստը, որ ԱԲ (արհեստական բանականության) գործիքների անընդհատ զարգացումը և հասանելիությունը դարձնում է նման աշխատանքը (և ընդհանուր առմամբ հետազոտական աշխատանքները) խիստ դժվար գնահատելի. այդքան շատ աշխատանք և ժամանակ պետք է ծախսի հանձնաժողովը, ղեկավարը և գրախոսը, որպեսզի գնահատեն ուսանողի կարողությունը՝ օգտվելու ԱԲ գործիքներից (ոչ ֆորմալ գրույցներում նախորդ տարվա շրջանավարտները նշում էին, որ շատերի աշխատանքները կատարել է ԱԲ-ն...): Փոխարենը առաջարկվում է ներդնել բանավոր քննություն՝ մասնագիտական կարևոր առարկաների մասով գիտելիքները թարմացնելու կամ ժամանակին չսովորածը հիմա սովորելու նպատակով, ինչը շատ ավելի արդյունավետ կլինի՝ կրթական ծրագրի վերջնարդյունքներին հասնելու առումով:»:</p> <p>Բացի այդ, առաջարկվում էր թույլ տար գրել ավարտական աշխատանք միայն բարձր առաջադիմություն ունեցող ուսանողներին, ովքեր ունակ են ճիշտ պլանավորել ժամանակը և որակյալ հետազոտություն իրականացնել: Սակայն, առաջարկը մնաց անպատասխան:</p>		
--	--	--	--

<p>12. Ոչ բավարար քանակով լսարաններ</p>	<p>Խնդիրը բարձրաձայնվել է դեկանատի նիստերին, սակայն լուծում չի ստացել: Խնդիրը ոչ թե այնքան լսարանների ոչ բավարար քանակի մեջ է, այլ համապատասխան նստատեղերով լսարանների քանակի մեջ է: Ամբողջ 2023-24 ուս. տարվա ընթացքում որոշ լսարաններ վերանորոգվում էին, որի պատճառով խնդիրը էլ ավելի խորացավ և ոչ թե լուծվեց:</p>	<p>ԵՊՀ կառավարող օղակ</p>	<p>Անպատասխան</p>
<p>13. Տարածքով փոքր լսարաններ՝ քիչ նստատեղերով</p>	<p>Որոշ դասեր չեն կայացել կամ էլ կայացել են ոչ արդյունավետ, քանի որ դասի համար տրամադրվում էր լսարան, որտեղ ավելի քիչ նստատեղ կար, քան խմբում ուսանողների քանակն էր: Խնդիրը դեկանատում բարձրաձայնվել է, որոշ ժամանակ անց, մոտավորապես 3-4 շաբաթ անց, որոշակի լուշում ստացել է: Սակայն համակարգված մոտեցում տվյալ խնդրին չկա: Եթե դասախոսը անընդհատ չանհանգստացնի դեկանատի աշխատակիցներին տվյալ հարցով, խնդիրը անտեսվում է:</p>	<p>ԵՊՀ կառավարող օղակ</p>	<p>Մասնակի լուծված</p>
<p>14. Լսարանների ոչ բարենպաստ պայմաններ</p>	<p>Խնդիրը բարձրաձայնվել է շատ անգամներ, սակայն լուծում չի ստացել: Ցուրտ ամիսներին լսարանները այնքան վատ են տաքացվում, որ որոշ դասեր նույնիսկ չեն կայացել՝ դասախոսի և ուսանողների մրսելու պատճառով, իսկ շոգ ամիսներին լսարաններում հնարավոր չէ արդյունավետ դաս անցկացնել, քանի որ դասախոսը և ուսանողները շնչահեղձ</p>	<p>ԵՊՀ կառավարող օղակ</p>	<p>Անպատասխան</p>

	են լինում:		
15. Անբավարար քանակով համակարգիչներ	Խնդիրը բարձրաձայնվել է, քանի որ որոշ առարկաների համար նույնիսկ դասախոսության համար անհրաժեշտ են համակարգիչներ, իսկ նման լսարաններ որտեղ կան 25 և ավել համակարգիչներ չկան (միայն 1 լսարան կա, որը բավարար չէ): Ավելի մանրամասն՝ տե՛ս հաջորդ կետը:	ԵՊՀ կառավարող օղակ	Անպատասխան
16. Համակարգիչների ծրագրային ապահովում	1.2 Համակարգիչներով լսարանների և համակարգիչների ծրագրային ապահովման վերաբերյալ Կարինե Ավետիսյանը խոսել է ֆակուլտետի գիտ.խորհրդի նիստում, որտեղ ներկա էր ԵՊՀ ռեկտորը: Մեջբերում այդ ելույթից, - «Համակարգչային լսարաններ անհրաժեշտ քանակով առկա չեն (օրինակ այս կիսամյակ 3-րդ կուրսի 20 հոգանոց խումբ դաս էր անում 15 նստատեղ ունեցող լսարանում), իսկ առկա լսարաններում համակարգիչները հիմնականում չունեն լիցենզավորված (կամ նույնիսկ չլիցենզավորված) ծրագրային փաթեթներ, չկա պատասխանատու անձ այդ ծրագրերը համակարգիչների մեջ ներդնելու համար (խնդիրը լուծելու համար մատնանշվում է դասախոսը, որը պարտավոր չէ իր հետ բերել ծրագրերը և ժամանակ ծախսել բոլոր լսարաններում, որտեղ դաս ունի, բոլոր համակարգիչներում ծրագիր ներդնելու վրա), ընթացում համակարգիչները ստուգելու, համապատասխան մալուխների առկայությունը ստուգելու և անհրաժեշտության դեպքում արագ	ԵՊՀ կառավարող օղակ	Անպատասխան

	<p>ապահովելու, պրոյեկտորի և սմարթ-բորդի աշխատանքները ստուգելու համար: Օրինակ, շատ համակարգիչներում պահպանվել են տարիներ առաջվա ուսանողների տնայինները, և ուսանողները դասի ընթացքում կարող են էլ ինքնուրույն չլուծել խնդիրները... Համակարգիչների մեջ եղած բազաները պարբերաբար պետք է վերանայվեն: ԵՊՀ ՏՏ բաժինը չի կարող ֆիզիկապես անընդհատ գալ ֆակուլտետ, օրինակ, դասի ժամին պրոյեկտորի հետ առաջացած խնդիրը լուծելու համար. անհրաժեշտ է ունենալ գոնե մեկ աշխատող՝ համակարգչային լսարանների պատասխանատու:</p>		
<p>17. Հայալեզու գրականության խնդիր</p>	<p>Խնդիրը հիմնականում լուծված է, քանի որ գրեթե բոլոր հիմնական մասնագիտական առարկաների մասով ամբիոնի դասախոսները ունեն հրատարակված հայալեզու ուսումնամեթոդական ձեռնարկներ, խնդրագրքեր, հոդվածներ: Հասկանալի է, որ գիտությունը անընդհատ զարգանում է, և դասախոսները ուսանողներին առաջարկում են առարկայի խոր ուսումնասիրման համար կարդալ ամենաարդիական միջազգային գրականության նմուշները: Հնարավոր չէ և նույնիսկ բոլորովին անհիմաստ է թարգմանել այդ բոլոր գրքերը, որոնց փոխարեն ամեն տարի նորերն են հրատարակվում: Իսկ տվյալ մասնագիտության մեջ հմտանալու, միջազգային դասընթացներին մասնակցելու, միջազգային հավատարմագրեր ստանալու համար</p>	<p>Կարինե Ավետիսյան</p>	<p>Կատարված է, կրում է շարունակական բնույթ, քանի որ յուրաքանչյուր տարի ամբիոնը նոր հոդվածներ և ուսումնական ձեռնարկներ ու խնդրագրքեր է հրատարակում</p>

	<p>պարզապես անհրաժեշտ է օտար լեզվի գերազանց իմացություն:</p>		
<p>18. ԿԾ-ի բոլոր վերջնարդյունքներին ուսանողները մասամբ են տիրապետում</p>	<p>Միանշանակ ընդունում ենք նման խնդրի առկայությունը և պատկերացնում ենք լուծումը այն ձևաչափով, որ ուսումնառությունը շարունակեն և ավարտեն միմիայն գերազանց առաջադիմություն ունեցող ուսանողները: Քանի որ, ցածր և միջին առաջադիմություն ուսանողների գնահատականները վկայում են հենց այն մասին, որ վերջնարդյունքների մի մասը կամ ընդհանրապես չեն տիրապետում, կամ էլ՝ մասամբ են տիրապետում: Նրանք, ովքեր ամբողջությամբ են տիրապետում, որպես կանոն, ունեն գերազանց առաջադիմություն: Մակայն, մինչ օրս, ամբիոնը չի ստացել որևէ ծանուցում այն մասին, որ ցածր և միջին առաջադիմությամբ ուսանողները պետք է զրկվեն ուսումը շարունակելու հնարավորությունից, և, իսկապես, զարմանալի կլիներ նման մոտեցման ցուցաբերումը, քանի որ մարդիկ ունեն ի ծնե տարբեր ունակություններ, և նույնիսկ ամենաարդյունավետ դասախոսը չի կարող փոխել ուսանողի այդ բնածին հատկությունը, որից էլ հետևում են ուսանողների՝ առարկաների և ընդհանուր ԿԾ-ի վերջնարդյունքների ընկալման և տիրապետման տարբեր մակարդակները: Միանշանակ է, որ այն ուսատղները, որոնք</p>	<p>Կարինե Ավետիսյան</p>	<p>Չի կատարվելու, քանի որ սկզբնական պնդումը սխալ է</p>

	<p>ընդհանրապես չեն տիրապետում ՈԶ ՄԻ կրթական վերջնարդյունքի, չեն ստանում բավարար գնահատականներ և չեն շարունակում ուսումնառությունը:</p>		
<p>19. 5-րդ վերջնարդյունքին (օգտագործել ֆինանսական ածանցյալները ակտուարական գործընթացում) տիրապետում է ուսանողների մի մասը</p>	<p>Մա գոհացուցիչ արդյունք է, քանի որ եթե ուսանողների մի մասը տիրապետում է այդ վերջնարդյունքին, ուրեմն նրանք ունեն գերազանց առաջադիմություն: Մանրամասն արձագանքը տե՛ս նախորդ կետում:</p>	<p>Կարինե Ավետիսյան</p>	<p>Կատարված է</p>
<p>20. Անբավարարվածություն ԵՊՀ ուսումնական միջավայրից</p>	<p>Համամիտ ենք նշված դիրքորոշման հետ, համապատասխան վարձատրության դեպքում, կարող ենք ամբիոնի կողմից մշակել և ներկայացնել ԵՊՀ ուսումնական միջավայրի բարելավման ծրագիր:</p>	<p>Կարինե Ավետիսյան</p>	<p>Անհրաժեշտության դեպքում կնշվի կատարման ժամկետը</p>

Dean of the Faculty.....A. Sahakyan

The monitoring results were discussed and approved during the session (*Decision No. 8, dated December 10, 2023*) of the Quality Assurance Committee of the Academic Council at the Faculty of Mathematics and Mechanics.

Chairman of the Quality Assurance Committee .....K. Avetisyan

The monitoring results were discussed and approved during the session (*Decision No. 63, dated December 19, 2023*) of the Academic Council at the Faculty of Mathematics and Mechanics.

Dean of the Faculty.....A. Sahakyan

The monitoring report was reviewed by YSU QAC.

QAC Director .....